

Republika Slovenija
Ministrstvo za javno upravo
Tržaška cesta 21
1000 Ljubljana
gp.mju@gov.si

Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
Mestni trg 4
1000 Ljubljana
gp.svz@gov.si

Ljubljana, 30. 4. 2021

ZADEVA: PRIPOMBE IN PREDLOGI SEKCIJE OPERATERJEV ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ NA SPREMENJEN OSNUTEK PREDLOGA ZAKONA O ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJAH (ZEKom-2)

ZVEZA: Javna obravnava osnutka predloga Zakona o elektronskih komunikacijah (EVA 2019-3130-0004) – (objava na portalu RS e- uprava v rubriki e-demokracija z dne 14.4.2021¹)

Spoštovani,

Sekcija operaterjev elektronskih komunikacij² v Združenju za telekomunikacije in informatiko, GZS (v nadaljevanju: SOEK) vam v nadaljevanju pošilja predloge in komentarje na objavljeni spremenjen osnutek predloga novega Zakona o elektronskih komunikacijah – ZEKom-2, z dne 14.4.2021. Po preučitvi odziva predlagatelja zakona ugotavljamo, da predlagatelj ni upošteval nekaterih pomembnih pripomb SOEK k posamičnim določilom zakona (ki jih je SOEK podal dne 29.10.2020).

Ponovno poudarjamo, da so pričujoče pripombe usklajene na ravni panoge, torej vseh petih največjih operaterjev elektronskih komunikacij. Na spodaj izpostavljene teme operaterji gledamo enako, zato apeliramo, da se jih v največji meri tudi upošteva.

Za dodatna pojasnila smo na voljo.

III. GRADNJA OMREŽIJ IN PRIPADAJOČE INFRASTRUKTURE

¹<https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=10097>

² Člani: A1 Slovenija, d.d., Telekom Slovenije, d.d., Telemach, d.o.o., HOT mobil, d.o.o., T-2, d.o.o.
Stran 1 od 27

K 17. členu

Iz obrazložitve predloga zakonskega besedila ni razvidno zakaj niso bile upoštevane vse pripombe operaterjev k prejšnjem 16. členu predloga ZEKom-2 (sedaj 17. člen), z izjemo navedbe, da morajo biti varovalni pasovi zaradi omejevanja lastninske pravice čim ožji, vendar ne tako ozki, da bi to povzročalo škodo elektronskim komunikacijskim omrežjem. Pozdravljamo odločitev, da je predlagatelj zakona vsaj posredno opredelil razliko med različnimi vrstami elektronske komunikacijske infrastrukture, vendar je opredeljena širina varnostnih pasov še vedno znatno manjša od predlagane. V svojih izvirnih pripombah smo obširno utemeljili potrebo po povečanju obsega varnostnih pasov in pri teh pripombah vztrajamo kot nujno potrebnih za vzpostavitev določene trajnosti umeščene infrastrukture v prostor. Opredeljena varnostna pasova v širini metra in pol oziroma treh metrov še vedno bistveno odstopata od najmanjšega tri metrskega varovalnega pasa, kot je opredeljen v Gradbenem Zakonu, bistveno odstopanje pa smo zaznali na področju energetike (ki prav tako kot elektronske komunikacije spada v kritično infrastrukturo), kjer **veljavni 2. odstavek 468. člena ZN-1 ločuje med nadzemnimi večsistemskimi daljnovodi in razdelilnimi transformatorskimi in opredeljuje varnostni pas od desetih metrov, pa vse do štirideset metrov ter podzemnim kabelskim sistemom od metra, pa vse do desetih metrov.** Podana primerjava primerja pravno opredelitev energetske in elektronske komunikacijske infrastrukture (a simili ad simile) na področju poseganja v lastninsko pravico. Menimo, da je ob odsotnosti utemeljenih razlikovalnih razlogov, ki jih predlagatelj zakona ni podal, pravno nepravilno za bistveno podobno elektronsko komunikacijsko infrastrukturo opredeliti varovalni pas, ki je do 13,3x manjši od tega, ki je opredeljen za sektor energetike.

Kompromisno predlagamo, da se namesto sedanjega predloga v drugem odstavku 17. člena opredeli širina varovalnega pasu, ki bistveno bolj kot osnutek predloga 17. člena, pravilno opredeljuje potrebo po zagotovitvi območja s posebnim pravnim režimom:

»(2) Širina varovalnega pasu elektronskega komunikacijskega omrežja poteka 3 metre na vsako stran od osi komunikacijskega voda oziroma 40 m od zunanje ograje komunikacijskega objekta oziroma od osi antenskega sistema.«

K 22. členu

V osnutku predloga ZEKom-2, ki je vložen v medresorsko obravnavo, smo opazili, da je izostalo določilo, da Agencija za komunikacijska omrežja in storitve nadzoruje izvajanje 21. člena ter izvedbo tržnega interesa. Za navedeno spremembo ni navedenega utemeljenega razloga, ocenjujemo pa, da je nadzor treba ohraniti zaradi možnosti, ki jih kot ukrep predvidevata tako ZEKom, kot ZIN.

Zato predlagamo, da se 22. člen glasi:

»22. člen
(nadzor)

(1) Agencija nadzira izvajanje določb tega poglavja in na njegovi podlagi izdanih predpisov in aktov ter pri tem sodeluje z inšpektorjem, pristojnim za gradnjo.

(2) Agencija opravlja nadzor nad odprtostjo širokopasovnih omrežij, zgrajenih s sredstvi iz 20. člena tega zakona in nadzor nad odprtostjo omrežij iz šestega odstavka 19. člena tega zakona ter nadzor nad izpolnjevanjem izkazanega tržnega interesa.«

Podredno, v primeru, da predlog ne bi bil upoštevan predlagamo, da se v 7. odstavku 21. člena predvidi obligatorno določitev pogodbениh kazni, ki naj operaterja sili k izpolnitvi izkazanega tržnega interesa:

»(7) V pogodbi iz prvega stavka prejšnjega odstavka se obligatorno določi pogodbena kazen za primer neizpolnitve obveznosti iz prejšnjega odstavka.«

V. UPRAVLJANJE Z RADIOFREKVENČNIM SPEKTROM

K 32. členu

Ugotavljamo, da v 32. členu predloga ni v celoti upoštevana določba (f) alineje drugega odstavka 45. člena direktive, ki predvideva uporabo najustreznejših in najpreprostejših sistemov za podeljevanje pravic«.

Predlagamo da se šesta alineja 32. člena dopolni tako, da se glasi:

»- pri izdaji odločb skladno s 45. členom tega zakona uporabljajo najustreznejši in najpreprostejši sistem za podeljevanje pravic , ki zagotavlja kar največjo stopnjo prožnosti, souporabe in učinkovitosti uporabe radiofrekvenčnega spektra;«

K 37. členu

Ponovno predlagamo, da se šesti odstavek 37. člena preoblikuje tako, da se glasi:

»(6) Agencija javno objavi informacije o pravicah, pogojih, postopkih, dajatvah, pristojbinah ter pregled dodeljenih radijskih frekvenc, ki vsebuje podatke o tem, katerim fizičnim ali pravnim osebam so določene radijske frekvence dodeljene, vendar ne vsebuje podatkov za radijske frekvence iz četrtega odstavka tega člena. Agencija te informacije in pregled dodeljenih radijskih frekvenc javno objavi in ga redno posodablja.«

Objava zgoraj naštetih informacij je predvidena v tretjem odstavku 120. člena EECC, pri čemer je potrebno zagotoviti preprost dostop do teh informacij. . Objava takih informacij bi pomenila zgolj povzetek ustrezne vsebine ODRF in ne bi zahtevala dodatnih obdelav

oziroma analiz podatkov, zato tudi ne bi pomenila dodatnega administrativnega bremena za agencijo. Omogočanje dostopa do teh podatkov skladno z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, zaradi samega postopka pridobivanja teh informacij in predpisanih rokov, ne bi zadostila zahtevi po preprostem dostopu do teh informacij ter njihovem posodabljanju.

K 49. členu

Ponovno predlagamo, da se v 49. člen doda določba, da agencija udeležencem javnega razpisa povrne stroške, ki so jim brez njihove krivde nastali zaradi razveljavljenega javnega razpisa ter da agencija brez nepotrebnega odlašanja povrne morebitno že vplačane zneske administrativnih stroškov.

»(8) V primeru iz prejšnjega odstavka agencija udeležencem javnega razpisa povrne stroške, ki so jim brez njihove krivde nastali zaradi razveljavljenega javnega razpisa.«

Operaterjem po izdaji sklepa o uvedbi javnega razpisa nastanejo stroški, ki bi ob ponovljenem razpisu ponovno nastali, zato je potrebno zagotoviti, da agencija operaterjem le-te povrne. V primeru razveljavitve razpisa agencija prav tako ne bi smela od operaterjev zahtevati plačil administrativnih stroškov oziroma bi morala morebiti že vplačane stroške vrniti.

K 66. členu

Ugotavljamo, da je MJU predlog 65. člena, ki določa čas veljavnosti odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, spremenila na način, da je veljavnost odločb o dodelitvi radijskih frekvenc, namenjenih za potrebe meritev, atestiranje in drugih preizkusov radijske opreme omejila na obdobje največ za 18 mesecev, pri čemer pa ni upoštevala predloga za možnost njihovega podaljšanja. Naj poudarimo, da omejitev veljavnosti predmetnih odločb na 18 mesecev ocenjujemo kot ustrezno. Kljub temu pa predlagamo, da se za radijske frekvence, namenjene za potrebe meritev, atestiranja in drugih preizkusov omogoči podaljšanje. Ob podaji vloge za podelitev predmetnih frekvenc v določenih primerih ni mogoče predvideti obdobja uporabe, zato predlagamo, da se zagotovi možnost podaljšanja, v kolikor se izkaže, da je za izvedbo meritev in testiranja potrebno daljše obdobje.

Vsled navedenemu predlagamo, da se šesti odstavek 66. člena spremeni tako, da se glasi:

»(6) Veljavnosti odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, namenjenih za prireditve, ni mogoče podaljšati.«

K 67. členu

Ugotavljamo, da MJU ni sledil predlogu, da se v primeru bistvenih prilagoditev pogojev ob podaljšanju ODRF opravi javno posvetovanje.

Ker bistveno spremenjeni pogoji uporabe frekvenc lahko znatno vplivajo na trg in konkurenčnost ter interese tretjih, je potrebno zagotoviti transparentnost, zato predlagamo, da se podan predlog upošteva:

»(5) V primeru podaljšanja agencija izda novo odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc za najmanj 5 let in največ 20 let. V novi odločbi se po potrebi prilagodijo pogoji uporabe radijskih frekvenc. O bistvenih prilagoditvah pogojev mora Agencija opraviti javno posvetovanje.«

VIII. VARNOST OMREŽIJ IN STORITEV TER DELOVANJE V IZJEMNIH STANJIH

K 115. členu in 116. členu

Po preučitvi prenovljenih določil glede ureditve strateških ukrepov v **115. ter 116. členu** osnutka predloga ZEKom-2 (implementacija ukrepov Nabora orodij EU), ugotavljamo, da kljub očitnemu prizadevanju predlagatelja zakona, da se uredi vidik upoštevanja dobaviteljev z visokim tveganjem, iz vidika predvidljivosti za operaterje še vedno obstajajo nejasnosti, ki pa jih je vendarle mogoče ustrezno nasloviti (in odpraviti). Opozarjamo, da je predvidljivost ter posledična ureditev za operaterje izredno pomembna prav iz vidika ponujanja storitev in omrežij vsem subjektom, kot so opredeljeni v 1. ter 4. odstavku 115. člena. 5G omrežja naj bi v naslednjem desetletju ustvarila že več kot polovico prometa preko vertikal, ki pa so vsaj nekatere (če ne večina) povezana s kritično infrastrukturo (transport, energetika, bančništvo, ...). Iz določb tako ni neposredno razvidno kako bo sprememba seznama dobaviteljev vplivala na operaterje (prehodni rok; omejitve – zamenjava opreme, rok, učinek na veljavna pogodbeno razmerja s subjekti iz 1. ter 4. odst. 115. člena), še toliko **bolj** pa je to pomembno zaradi novih dobaviteljev, ki jih je za pričakovati zaradi razvoja novih oblačnih tehnologij.

Kot pravilno ugotavlja predlagatelj zakona v komentarju k 305. členu prej veljavnega osnutka predloga zakona (sedaj 310. člen), je življenjska doba opreme 5 let (po našem prepričanju celo 7 let), kar pomeni, da sprememba seznama na 2 leti, pomeni izredno veliko tveganje za poslovanje operaterjev mobilnih omrežij.

Iz tega razloga **predlagamo primarno**, da se sprememba seznama dobaviteljev z visokim tveganjem (oz. odločbe), izvaja ne na 2 leti, pač pa ob upoštevanju razlogov 315. člena na 5 let.

Kompromisno predlagamo, da se odločbe o določitvi dobaviteljev z visokim tveganjem razveljavijo kadarkoli je to primerno na podlagi ugotovitev SNAV. Nove odločbe (novi

dobavitelji z visokim tveganjem) pa se lahko določijo po petih letih od zadnje dopolnitve seznama.

K 127. členu

Ugotavljamo, da je določba **127. člena**, ki agenciji daje možnost, da s splošnim aktom uredi tudi druge vsebine, kjer sprejem splošnega akta ni izrecno zahtevan, neustrezna. Operaterji bodo novo sprejetim zakonom ter podzakonskim aktom morali ustrezno prilagoditi svoje tehnične in organizacijske ukrepe na področju varnosti omrežij in storitev, kar zahteva visok angažma kadrovskih, finančnih in drugih resursov. Zaradi navedenega je pomembno, da je normativni okvir zahtev na tem področju predvidljiv. Predlagana določba daje agenciji preveliko diskrecijo odločanja o tem, katero materijo bo uredila s splošnim aktom ter ali jo bo sploh uredila. Prav tako ni predvideno, do kdaj bi tak akt moral biti izdan, saj se določba 316. člena, ki določa rok za izdajo podzakonskih aktov, nanaša le na podzakonske akte, ki so po tem zakonu obvezni.

Glede na navedeno predlagamo, da se določba **127. člena spremeni tako, da se sprejem splošnega akta določi kot obvezen, pri čemer se opredeli, izvajanje katerih določb tega poglavja bo tak splošni akt podrobneje uredil.**

Podredno predlagamo, da ostane določba 127. člena nespremenjena, pri čemer, pa se v prehodnih in končnih določbah določi rok za sprejem takega splošnega akta, in sicer največ šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.

XI. PRAVICE UPORABNIKOV

K 3. točki 1. odstavka 186. člena

3. točka 1. odstavka 181. člena naj se glasi:

»3. če in kolikor je to mogoče o priključnini, naročnini, oziroma cenah storitev, če se storitve zaračunavajo po porabi,«

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 se v 3. točki 1. odstavka 181. člena glasi: *»3. o morebitni priključnini, naročnini, oziroma cenah storitev, če se storitve zaračunavajo po porabi,«*. Takšna formulacija ni skladna s EECC, ki v prilogi VIII/A, točki (2) in točki B, I., 2. točka. Tam je jasno navedeno, da se informacije v zvezi s ceno navajajo *»če in kolikor je to mogoče«*. Upoštevajoč načelo popolne harmonizacije, določbe nacionalnega prava ne smejo biti urejene strožje, kot določa EECC, če ni izrecno predvideno v sami direktivi, kar pa za dotičen primer ni.

EECC v svojem 101. členu navaja načelo popolne harmonizacije, ki ga definira:

»Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali vanj ne uvedejo določb o zaščiti končnih uporabnikov, ki bi se razlikovale od členov 102 do 115 te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotovitev drugačne ravni zaščite, razen če ta naslov ne določa drugače.

Države članice lahko do 21. decembra 2021 še naprej uporabljajo strožje nacionalne določbe o varstvu potrošnikov, ki odstopajo od tistih iz členov 102 do 115, pod pogojem, da so navedene določbe veljale 20. decembra 2018 in so morebitne omejitve na notranjem trgu, ki iz njih izhajajo, sorazmerne s ciljem varstva potrošnikov.

Države članice do 21. decembra 2019 obvestijo Komisijo o vseh nacionalnih določbah, ki se uporabljajo na podlagi tega odstavka.«

K 188. členu

V predlogu je bila upoštevana pripomba v zvezi z brisanjem stavka glede zbiranja podatkov predplačnikov. Razumeti je, da ZEKom-2 ne bo zahteval razkritja identitete predplačnikov. Kljub temu opozarjamo na nekatere nedoslednosti, ki naj jih predlagatelj v tem oziru ustrezno uredi, da bo odpravljen vsak dvom:

- 188. člen, ki določa obveznost vsebine naročniške pogodbe torej glede navedbe pogodbenih strank ne velja za naročnike predplačnike, saj se za predplačnika ne navaja imena in priimka.

Obrazložitev:

V 188. členu ZEKom-2 je med drugim zapisano, da naročniška pogodba mora najmanj vsebovati podatke o pogodbenih strankah, pri čemer v 2. odstavku določa, da informacije iz 186. člena ter povzetek pogodbe postanejo sestavni del naročniške pogodbe. Upoštevajoč obrazložitev, navedeno lahko pripelje do zaključka, da se tudi v primeru predplačniških storitev prične z zbiranjem osebnih podatkov (predvsem ime in priimek, naslov ipd., kar omogoča identiteto predplačniškega uporabnika) o teh naročnikih, kar do sedaj ni bila praksa, prav tako ni zaznati, da bi EECC terjal spremembo te prakse, zato je takšna širitev EECC v nasprotju s stopnjo harmonizacije po 101. členu EECC. Takšna zahteva bi prinesla ogromno pravno nejasnost, zmedo ter ogromne človeške in finančne resurse na strani operaterjev ter obenem tudi nezadovoljne potrošnike v časih, ko tako nujno potrebujemo elektronske komunikacijske storitve. Predlagatelj pa je to tudi sam zaznal in upošteval pripombo ter tako korigiral obrazložitev na način, da je izključil izrecno navajanje predplačnikov. Upoštevajoč dopolnitev v določbi 196./6 (ob predložitvi ustreznega dokazila) in situacijo, kot je trenutno urejena (Zekom-1 določa, kaj naj bi naročniška pogodba vsebovala, pri čemer se to v praksi ne interpretira kot identifikacija predplačnikov), je povsem suvereno mogoče zaključiti, da tudi prihajajoči ZEKom-2 ne zahteva identifikacije predplačnikov.

K 190. členu

2. in 3. odstavek 190. člena ZEKom-2 urejata samodejno podaljšanje pogodb z omejenim trajanjem. EECC v 105. členu, natančneje na njegovem 3. odstavku, urejanje samodejnega podaljšanja v okviru nacionalnega prava ne zapoveduje. Samodejno podaljšanje pogodbe z omejenim trajanjem omenja zgolj kot možnost, ki se lahko uredi s pogodbo ali nacionalnim pravom. Trenutno veljavni ZEKom-1 določbe, ki bi urejala samodejno podaljšanje naročniške pogodbe ne vsebuje, potreba po zakonskem urejanju tega področja pa se tudi ni pokazala v praksi. **Zaradi navedenega predlagamo, da se 2., 3. in 4. odstavek 190. člena v celoti brišejo.**

Podredno pa predlagamo naslednje spremembe v 2. in 3. odstavku 190. člena ter brisanje 4. odstavka:

2. odstavek 190. člena

»(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja. Izvajalec storitev mora, preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasen način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in o načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev svetovati glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami, ki jih ima naročene.«

Obrazložitev:

Predlog 2. odstavka 190. člena vsebuje sledeči člen:

»(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja, pri čemer vsakokratno čas trajanja pogodbe ne sme presegati 24 mesecev. Izvajalec storitev mora vsaj 30 dni, preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasen način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in o načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev svetovati glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami, ki jih ima naročene. Izvajalec storitev končnim uporabnikom svetuje glede najboljših tarif vsaj enkrat letno.«

V navedeni določbi je predlagatelj presegel okvire, ki jih je v 3. odstavku 105. člena EECC določil evropski regulator, ki je hkrati tudi za poglavje končnih uporabnikov določil načelo najvišje harmonizacije torej, da nacionalno pravo ne ureja področja ne blažje ne strožje, razen če sama določba napotuje na takšno ravnanje. V dotični določbi ni najti takšne napotitve, zato se nacionalna določba ne more raztezati na področje, ki ga EECC ne predvideva. In EECC ne predvideva omejitve trajanja samodejnega podaljšanja na maksimalno 24 mesecev, prav tako ne določa roka za obveščanje o samodejnem podaljšanju, to je vsaj 30 dni prej. To je nepotrebna prekoračitev popolne harmonizacije, ki jo je nujno potrebno sanirati. V sled navedenem smo predlog člena ustrezno korigirali in prilagodili stopnji zahtevane harmonizacije, kot je razvidno zgoraj.

3. odstavek 190. člena

»(3) Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim

odpovednim rokom in brez kakršnih koli stroškov, dodanih v obdobju podaljšanja, razen stroškov za prejemanje storitve.«

Obrazložitev primarnega predloga:

Predlog določbe 3. odstavka 190. člena se glasi:

»Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom, brez navajanja razlogov in brez plačila morebitnih stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov. V času trajanja odpovednega roka mora naročnik izvajalcu plačati opravljene storitve.«

Upoštevajoč določbo 3. odstavka 105. člena EECC je jasno, da se mora določba 3. odstavka 190. člena predloga ZEKom-2 ustrezno spremeniti, saj EECC v zvezi z odstopom od naročniške pogodbe potrošniku daje pravico, da po samodejnem podaljšanju odstopi z 1 mesečnim rokom in brez kakršnih koli stroškov, razen stroškov za prejemanje storitve, vse ostalo je prekoračitev določbe EECC in v nasprotju s stopnjo harmonizacije, predvideno v 101. členu EECC. Skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava morata pogodbeni stranki svoje obveznosti izpolnjevati tako, da je tudi potrošnik zavezan poravnati svoj del obveznosti, vse skladno s naročniškim razmerjem in sicer do dne prenehanja dotičnega naročniškega razmerja. Skladno z EECC ima potrošnik pravico po podaljšanju naročniškega razmerja tudi do 1 mesečnega odpovednega roka, nikjer pa ni opredeljena pravica, da brez razloga odstopi od naročniškega razmerja. Obstoječa praksa operaterjev v Sloveniji omogoča vsem končnim uporabnikom, da brez razloga odpovedo naročniško pogodbo, a to za dotično določbo niti ni relevantno. Upoštevajoč 101. člen EECC in cilje, ki jih zasleduje direktiva, se takšen pristavek »brez razloga« povsem neupravičeno nahaja v dotični določbi predloga ZEKom-2, zato ga je potrebno brisati. Podobno velja glede opredeljevanja stroškov. EECC se v svojem 3. odstavku 105. člena, ko govori o stroških, jasno navezuje na obdobje samodejnega podaljšanja in jasno je razmeti, da se »brez kakršnihkoli stroškov« nanaša na stroške, ki so morebitno na novo določeni v času samodejnega podaljšanja naročniške pogodbe, izključujoč stroške, ki se nanašajo na prejemanje storitve, saj kot že rečeno, je te stroške naročnik dolžan poravnati skladno z naročniško pogodbo, ki jo je podpisal, kot tudi skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava in pravili potrošniškega prava. V sled navedenem je korekcija določbe povsem logična in nujna.

4. odstavek 190. člena

4. odstavek 190. člena naj se v celoti briše.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 vsebuje sledeči odstavek v 190. členu: *»(4) Če se naročniška pogodba iz prvega odstavka tega člena sklene za nedoločen čas, jo sme naročnik pod pogoji iz prejšnjega odstavka prekiniti po preteku 24 mesecev.«*

Navedena določba nima osnove v EECC in pomeni prekoračitev načela harmonizacije, ki pravi, da lahko države članice v nacionalno ureditev prenesejo to, kar je določeno v direktivi in ne manj in ne več, če ni izrecno določeno drugače, kar v dotičnem primeru ni.

K 3. odstavku 191. člena

3. odstavek 191. člena naj se glasi:

(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitev pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 vsebuje sledečo določbo:

»(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitev pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev. Po izteku zavezujočega obdobja vezave izvajalec storitev odpovedi pogodbe ne sme pogojevati s tehničnimi ali praktičnimi ovirami. Potrošniku se pri prehajanju med naročniškimi paketi pri istem izvajalcu storitev in pri prekinitvi naročniškega razmerja po poteku zavezujočega obdobja vezave ne smejo zaračunati administrativni stroški.»

V navedeni določbi je drugi in tretji stavek brez ustrezne podlage v EECC in temu primerno predlagamo njegovo brisanje, saj ga v direktivi, ki določa, da se v nacionalno pravo ne prenese ne več in ne manj, kot je določeno, ni. Direktiva tudi ne daje podlage, da bi lahko nacionalni organi določili drugače, kot predvideva EECC. Predlagatelj je v zadnji osnutek dodal zadnji stavek dotičnega odstavka, ki se glasi: »Potrošniku se pri prehajanju med naročniškimi paketi pri istem izvajalcu storitev in pri prekinitvi naročniškega razmerja po poteku zavezujočega obdobja vezave ne smejo zaračunati administrativni stroški.» MJU v Obrazložitvi členov predloga ZEKom-2 na strani 280 priznava, da EECC tega vprašanja ne naslavlja, zato naj bi ga bilo v skladu s pojasnili Evropske Komisije dopustno urejati na nacionalni ravni. Ne glede na pojasnila Evropske komisije poudarjamo, da gre tu za vprašanje, ki ga ZEKom-2 ne bi smel urejati, saj gre za določbo, ki absolutno širi EECC in to področje bolj strogo ureja, kot pa je predvideno v EECC. Predlagamo, da si predlagatelj ponovno pogleda 101. člen EECC in ravna skladno z njimi, kot predlagano zgoraj.

K 192. členu

V 1. odstavku 192. člena se naj rok »60 dni« spremeni na »30 dni«

Obrazložitev:

Direktiva 2018/1972/EU predlaga 30 dnevni rok, pri tem pa daje državam članicam možnost podaljšanja do 90 dni. Predlagamo ohranitev obstoječega 30 dnevnega roka, ki je z vidika direktive primeren in zadosten rok. Daljšanje rokov je absolutno nesorazmeren ukrep, saj za takšno postopanje ni utemeljenih razlogov. Dosedanja praksa je pokazala, da je to povsem primeren rok. Operaterji ne beležimo situacij, ko bi lahko zaključili, da je

dolžina roka tista, ki bi kakorkoli omejevala končne uporabnike pri uveljavljanju njihovih pravic, čemur je dolžina roka tudi namenjena.

3. odstavek 192. člena naj se glasi:

»(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, ima pravico prekiniti pogodbo brez kakršnihkoli dodatnih stroškov.«

Obrazložitev:

3. odstavek 192. člena predloga ZEKom-2 se trenutno glasi:

»(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, mu ni treba plačati stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni, zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil.«

Predlagatelj je povsem brez podlage razširil besedilo, kot je navedeno v 4. odstavku 105. člena, ki se glasi:

»Končni uporabniki imajo pravico prekiniti pogodbo brez kakršnih koli dodatnih stroškov, ko so obveščeni o spremembah pogodbenih pogojev s strani ponudnika javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, razen če so predlagane spremembe izključno v korist končnega uporabnika, so zgolj administrativne narave in nimajo negativnih posledic za končnega uporabnika ali so neposredno naložene s pravom Unije ali nacionalnim pravom.«

Navedena določba EECC je podlaga za vključitev 3. odstavka 192. člena v predlog ZEKom-2. Iz navedene določbe ne izhaja navedba vseh mogočih stroškov in obveznosti, kot jih predlagatelj taksativno ali primeroma navaja v določbi dotičnega tretjega odstavka. Za takšno navajanje (taksativno ali primeroma) ni nobene podlage. Predlagatelj s tem uvaja bolj stroge določbe za zagotovitev drugačne ravni zaščite, kot pa to določa 105. člen EECC, kar je v nasprotju z zahtevami EECC glede stopnje harmonizacije poglavja končnih uporabnikov. Smiselno podobno je potrebno korigirati obrazložitev k navedenemu členu.

Pričakujemo lahko, da bo zaradi v navedenem odstavku prekoračene popolne harmonizacije v bodoče ponudba operaterjev znatno okrnjena v smislu, da praktično ne bo več možnosti vezav za določeno obdobje v zameno za pridobitev določene ugodnosti (znižanje naročnine, priključnine ipd.). Že sedaj je povsem jasno, da se spremembe pogodbenih pogojev bodo dogajale, saj to terja že sama narava elektronskih komunikacijskih storitev, saj gre za branžo, ki se eksponentno spreminja. Tehnološki napredek terja nove pristope, oblikujejo se nove ponudbe, potrebna je neprestana fleksibilnost, ki jo naročniki hočejo in želijo. Temu posledično sledi konkurenčnost ponudb na trgu in cenovni boj, od katerega imajo, normalno, največ naročniki. Vendar pa to tudi pomeni konstantne spremembe pogojev, konstantne spremembe splošnih pogojev in odstopanja med dejansko in pogodbeno kakovostjo storitev, čemur se absolutno, to je v nobenem primeru, ni mogoče izogniti. In ker operaterji že sedaj vedo, da je temu nemogoče ubežati, bodo močno zadržani pri nadaljnjem poslovanju in ponudbah, saj

bodo vedeli, da bodo ob vsaki taki spremembi pogojev naročniki lahko izkoristili odstopno upravičenje brez obveznosti plačila preostalega dela prejetih ugodnosti, administrativnih stroškov, pogodbenih kazni (te že sama potrošniška zakonodaja prepoveduje, tako da je za potrošnike navajanje te sploh nesmiselno, za pravne osebe pa še manj, saj lahko dogovorijo ugodnejše pogoje) ali katerih koli drugih nadomestil, čeprav so bila ta vnaprej in ob sklenitvi naročniške pogodbe jasno dogovorjena.

Najbolje bi bilo, če bi zakonodajalec pustil dikcijo, kot jo navaja že EECC ne pa da širi nabor stroškov, ki niti ne morejo spadati pod dodatne stroške, kot jih EECC za ta primer dopušča. Pod dodatne stroške ne more spadati *pogodbena kazen*, ki je za potrošnike tako ali tako že z obstoječim in veljavnim Zakonom o varstvu potrošnikov prepovedana. Nadalje pod dodatne stroške ne morejo soditi *zneski povračila ugodnosti*, saj bi to pomenilo, da je nekdo obogaten na račun prikrajšanega. Pod dodatne stroške prav tako ne moremo šteti *druge administrativne stroške*, saj že vnaprej vemo, kateri so, naročnik je z njimi seznanjen, operater je pri oblikovanju teh omejen z določili potrošniškega prava, vsekakor pa ne gre za dodatne stroške. Pod dodatne stroške prav tako ne moremo šteti *dogovorjenih nadomestil*, saj so tudi ta vnaprej dogovorjena.

Vsekakor se vrnitev prejetih ugodnosti oz. drugih dogovorjenih nadomestil (npr. popusti pri mesečni naročnini) ne more šteti, kot »kakršenkoli dodatni strošek«, saj bi bilo to v nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava. V nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava bi bilo torej, da naročniku v primeru odpovedi naročniškega razmerja pred dogovorjenim obdobjem vezave ne bi bilo potrebno vrniti sorazmernega dela prejetih ugodnosti, kar potrjuje tudi sodna praksa. V primeru sklenitve naročniške pogodbe z vezavo naročniškega razmerja, običajno za obdobje do 24 mesecev, se operater zaveže, da bo naročniku določeno obdobje nudil storitve po nižji ceni od cene (ugodnost), ki je določena v rednem ceniku operaterja, naročnik pa se zaveže, da bo v zameno ohranil naročniško razmerje za dogovorjeno obdobje. Operater lahko ekonomsko upraviči dogovorjeno ugodnost le v primeru, da pogodbeno razmerje traja vsaj 24 mesecev oziroma drugo dogovorjeno obdobje vezave. Skladno z 8. členom Obligacijskega zakonika udeleženci pri sklepanju dvostranskih pogodb izhajajo iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev. Enaka vrednost dajatev se v primeru sklepanja naročniških razmerij z vezavo doseže šele, ko se izteče celotno obdobje vezave, v katerem naročnik v celoti izplača dogovorjene cene naročnin, medtem ko operater celotno obdobje zagotavlja naročene storitve. V primeru predčasne prekinitve naročniškega razmerja pa se enakost dajatev doseže na način, da naročnik operaterju povrne ugodnosti, ki jih je prejel v času, ko je naročal in koristil storitve operaterja (ne glede na to ali gre za ugodnost v obliki popusta na naročnino ali nižjo ceno terminalske opreme). Plačilo izgube posebne ugodnosti predstavlja namreč zgolj plačilo redne cene (oziroma doplačilo do redne cene) za izbrani naročniški paket, ki je določena v rednem ceniku in jo plačujejo tudi vsi drugi naročniki, ki se odločijo za sklenitev naročniškega razmerja brez vezave. Navedeno stališče je skladno tudi sodno prakso, in sicer sodbo Višjega sodišča v Ljubljani, I Cp 2078/2019, s katero je bila potrjena sodba sodišča prve stopnje, v kateri je bilo razsojeno, da je tožena stranka dolžna poravnati znesek, ki predstavlja izgubo posebne ugodnosti v

primeru odstopa od pogodbe skladno z drugim odstavkom 129. člena ZEKom-1. Višje sodišče je v obrazložitvi med drugim navedlo, da je ugodna cena vezana na najmanj 24 mesečno pogodbeno razmerje, ker pa je bilo prekinjeno, je tožena stranka dolžna povrniti ugodnosti, ki jih je prejela neutemeljeno. Dodajamo še, da bi v primeru, ko bi naročnik določeno obdobje plačeval nižjo akcijsko ceno storitev, medtem ko bi operater storitve zagotavljal v polnem obsegu, zatem pa bi naročnik predčasno odstopil od naročniške pogodbe brez povračila sorazmernega dela prejete ugodnosti, to pomenilo oškodovanje operaterja ter neupravičeno pridobitev s strani naročnika. Skladno s 190. členom OZ je, kdor je bil brez pravnega temelja obogaten na škodo drugega, prejeto dolžan vrniti, če je to mogoče, sicer pa nadomestiti vrednost dosežene koristi. Skladno z navedeno določbo se s plačilom izgube posebne ugodnosti zgolj zagotovi nadomestitev vrednosti dosežene koristi, ki jo naročnik prejme s koriščenjem naročenih storitev. Vračilo sorazmernega dela ugodnosti, ki bi jo naročnik prejel, če bi izpolnil zavezo in v naročniškem razmerju ostal celotno obdobje, torej nikakor ne more biti opredeljeno kot strošek prekinitve naročniškega razmerja, zaračunavanje česar, v primeru odstopa od naročniške pogodbe zaradi sprememb naročniških pogojev, je prepovedano skladno z drugim odstavkom 129. člena trenutno veljavnega ZEKom-1 in tudi v dotičnem odstavku predloga ZEKom-2. Strošek prekinitve naročniškega razmerja ali »kakršenkoli dodatni strošek«, kot ga imenuje EECC, se smiselno udejadi kot administrativni strošek prekinitve, ki ga operater običajno ima zaradi stroškov potrebnih opravil povezanih s prekinitvijo naročniškega razmerja in je del rednega cenika. Enako kot je naročnik deležen ugodnosti v obliki subvencionirane cene telefonskega aparata, je tudi v primeru akcijske ponudbe, naročnik deležen ugodnosti, ki se jo da ovrednotiti glede na redno ceno določene telekomunikacijske storitve. Naročnik v primeru, da se stečejo pogoji za vračilo ugodnosti, vrne zgolj sorazmeren del, glede na preteklo obdobje trajanja naročniškega razmerja, pogoji za to pa so naročniku vseskozi vnaprej poznani. Kot že obrazloženo, predstavlja plačilo izgube posebne ugodnosti zgolj doplačilo do cene, ki je določena v rednem ceniku. Cena je osnovna sestavina vsake pogodbe in zahtevo za njeno plačilo v nobenem primeru ne more enačiti niti s stroškom prekinitve naročniškega razmerja niti s pogodbeno kaznijo, ki predstavlja civilno sankcijo za kršitev pogodbe. Da izguba posebne ugodnosti ne predstavlja nedopustne pogodbene kazni in ni v nasprotju z namenom odstopnega upravičenja ne po trenutno veljavnem 129. členom ZEKom-1 ne po predlogu ZEKom-2 (ne po EECC), niti z določili potrošniške zakonodaje, izhaja tudi iz zgoraj omenjene sodbe Višjega sodišča v Ljubljani, Cp 2078/2019.

5. odstavek 192. člena naj se glasi:

»(5) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena naročnik plača nadomestilo za terminalsko opremo, ki jo je prejel po akcijski ceni in jo obdrži. Izvajalec storitev najkasneje ob plačilu sorazmernega dela vrednosti terminalske opreme odpravi morebitne ovire za uporabo terminalske opreme v drugem omrežju. Naročnik se lahko odloči, da bo izvajalcu storitev vrnil terminalsko opremo v stanju, v kakršnem mu je bila izročena in plačal uporabnino za čas uporabe terminalske opreme, operater pa mu bo vrnil kupnino. Naročniku, ki želi izkoristiti odstopno upravičenje, lahko izvajalec storitev v zameno

ponudi, da ohrani naročniško razmerje v veljavi pod pogoji, določenimi v obstoječi naročniški pogodbi. Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini).

Obrazložitev:

Predlog korekcije dotičnega odstavka uresničuje to, kar je že obrazloženo v okviru prejšnjega dostavka, torej, da je potrebno enako tretirati tako vračilo sorazmernega dela za primer terminalske opreme kot za primer kakršnihkoli drugih ugodnosti (npr. popust pri naročnini), zato je v odstavku dodan stavek »Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini).«. Brisani je tudi vrinjen stavek »ob upoštevanju njene normalne rabe«, saj tega EECC ne predvideva. EECC v 105/6 odstavku z ničemer ne omenja kakršnokoli normalno rabo, zato pomeni vpeljava tega v ZEKom-2 očitno prekoračitev načela harmonizacije. EECC v 105/6 pravi:

»Kadar ima končni uporabnik pravico odpovedati pogodbo za javno dostopne elektronske komunikacijske storitve, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, pred koncem dogovorjenega trajanja pogodbe v skladu s to direktivo ali drugimi določbami prava Unije ali nacionalnega prava, ne plača nadomestila, razen za subvencionirano terminalsko opremo, ki jo obdrži.

Kadar se končni uporabnik odloči obdržati terminalsko opremo v paketu, ki velja ob sklenitvi pogodbe, nadomestilo ne sme presežati njene vrednosti, določene ob sklenitvi pogodbe, ali preostalega dela provizije za storitev do izteka pogodbe, odvisno od tega, kateri znesek je nižji.«

V prejšnjem predlogu ZEKom-2 je bila v tem odstavku tudi jasna zaveza glede obveznosti plačila uporabnine za primer, ko se naročnik odloči vrniti terminalsko opremo, ki pa je v obstoječem predlogu ni. Pomembno je, da se ta stavek vrne v besedilo, da se izognemo kakršni koli nejasnosti. Sicer je takšno postopanje oz. rešitev mogoče izpeljati tudi iz določil splošnega obligacijskega prava, a kljub temu ocenjujemo, da bo v praksi določilo več kot zgolj koristilo jasnejše sliki in razumevanju vseh deležnikov.

K 194. členu

1. odstavek 192. člena naj se glasi:

»(1) Izvajalci storitev dostopa do interneta dajo svojim naročnikom na voljo ustrezne informacije o zamenjavi izvajalca storitve dostopa do interneta pred postopkom zamenjave in med njim.«

Obrazložitev:

1. odstavek 192. člen se trenutno glasi:

»1) Izvajalci storitev dostopa do interneta morajo svoje naročnike seznaniti z ustreznimi informacijami o zamenjavi izvajalca storitve dostopa do interneta, vključno z informacijami o nadomestilih za primer zamude ali zlorabe. Izvajalec mora svojemu naročniku

posredovati konkretne informacije o zamenjavi takoj, ko ga ta sezani svojo namero, da bo prešel k drugemu izvajalcu storitev dostopa do interneta.«

Navedeni člen je implementacija 1. odstavka 106. člena EECC, ki se glasi:

»V primeru zamenjave ponudnika storitev dostopa do interneta zadevni ponudnik končnemu uporabniku da na voljo ustrezne informacije pred postopkom zamenjave in ...«

Kot izhaja iz 1. točke 106. člena je predlagatelj ZEKom-2 prekoračil obseg, ki mu ga določa direktiva in tudi v tem primeru strožje uredil področje, navkljub temu, da tudi 106. člen sodi v sklop členov, ki po jih je potrebno obravnavati s stopnjo harmonizacije, kot je opredeljena v 101. členu EECC, kjer je jasno zavedeno, da v kolikor ni izrecne podlage (in v tem primeru je ni) se na nacionalni ravni ne sme urejati ne blažje ne strožje.

2. odstavek 194. člena naj se glasi:

»(2) Prenosni izvajalec mora ves čas postopka zamenjave zagotoviti neprekinjenost storitve razen, če to s tehničnega vidika ni izvedljivo. Dokler sprejemni izvajalec naročniku ne omogoči začetka delovanja storitev, mora prenosni izvajalec svojo storitev naročniku še naprej zagotavljati pod enakimi pogoji.«

Obrazložitev:

Predlog 2. odstavka 189. člena ZEKom-2 se trenutno glasi:

»(2) Prenosni izvajalec mora ves čas postopka zamenjave zagotoviti neprekinjenost storitve, razen če dokaže, da to s tehničnega vidika ni izvedljivo. Breme dokazovanja tehnične neizvedljivosti je na strani prenosnega izvajalca. Dokler sprejemni izvajalec naročniku ne omogoči začetka delovanja storitev, mora prenosni izvajalec svojo storitev naročniku še naprej zagotavljati pod enakimi pogoji.«

Iz EECC ne izhaja zahteva, da bo moral izvajalec dokazovati tehnično neizvedljivost, pravzaprav EECC o dokaznem bremenu sploh ne govori, zato je umestitev takšnega dokaznega bremena strožja določba kot jo predvideva EECC in tako v nasprotju s 101. členom EECC (stopnjo harmonizacije).

K 195. členu

Zadnji stavek 6. odstavka 195. člena naj se glasi:

»Pri postopku prenosa številke se za končnega uporabnika ne uporabljajo nobene neposredne podatke.«

ali podredno naj se glasi:

»Pri postopku prenosa številke se za končnega uporabnika ne uporabljajo nobeni neposredni stroški.«

Obrazložitev:

6. odstavek predloga ZEKom-2 se glasi:

»Zagotavljanje prenosljivosti števil je strošek operaterjev. Cene, ki si jih v zvezi s prenosljivostjo števil med seboj zaračunavajo operaterji, morajo biti stroškovno naravnane. Postopek prenosa številke je za končnega uporabnika brezplačen.«

4. odstavek 106. člena EECC se glasi:

»Nacionalni organi zagotovijo, da je oblikovanje cen med ponudniki v zvezi z zagotavljanjem prenosljivosti števil stroškovno naravnano in da se ne uporabljajo nobene neposredne dajatve za končne uporabnike.«

In še v angleški verziji:

»National regulatory authorities shall ensure that pricing among providers related to the provision of number portability is cost-oriented, and that no direct charges are applied to end-users.«

Upoštevač stopnjo harmonizacije (101. člen EECC), ugotavljamo, da je 6. odstavek 195. člena ZEKom-2 urejen bolj strogo, kot je to določeno v 4. odstavku 106. člena EECC, pri čemer tudi dosedanja ureditev po 131. členu ZEKom-1 ne daje podlage na tem področju za uporabo strožjih nacionalnih določb po 2. in 3. odstavku 101. člena EECC (strošek prenosa številke je v višini največ 5 EUR celo predviden s Splošnim aktom o prenosljivosti števil). EECC namreč navaja, da se za prenosljivost števil ne uporabljajo nobene neposredne dajatve, oziroma »no direct charges« v angleškem besedilu, za končne uporabnike, kar nikakor ne gre enačiti s tem, da je postopek prenosa številke za končne uporabnik brezplačen. Kot izhaja iz 4. odstavka EECC je določeno, da se ne naložijo oziroma uporabljajo neposredne dajatve (ali v angleškem besedilu: »no direct charges are applied«), kar ni isto kot brezplačno, kot je predlog 6. odstavka 195. člena ZEKom-2. Slovar slovenskega knjižnega jezika (za potrebe tega dokumenta SSKJ) besedo »brezplačno« opredeljuje, kot »ki se dobi brez plačila«. Veljavni Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (za potrebe tega dokumenta: ZVPP) v svoji 20. točki 7. člena določa: »izdelke označi kot »gratis«, »zastonj«, »brezplačno« ali podobno, če mora potrošnik plačati kakršen koli strošek razen neizogibnih stroškov, nastalih, ker se je odzval na poslovno prakso, kot so stroški prevzema ali dostave izdelka;«. SSKJ opredeljuje pomen besede »neposreden«, kot: »ki je brez posredovanja, brez česa vmesnega«, medtem ko pomen besede »posreden«, ki je pomensko nasprotna besedi »neposreden«, opredeljuje, kot: »ki poteka, se opravlja s posredovanjem, s čim vmesnim«. Upoštevač navedeno pomen »brezplačnosti« nikakor ne moremo enačiti z »nobenimi neposrednimi dajatvami«, saj je slednje po jezikovni razlagi drugače razumeti. Prav tako različni pomen izhaja tudi iz pomena samega 106. člena EECC ter splošnega pogovornega razumevanja dotičnega besedila. V sled vsem pojasnjenem, zato predlagamo, da se uporablja izraz »neposredna dajatev«, kot se ta glasi v slovenski verziji direktive ali še bolje »neposreden strošek«, saj je po našem mnenju zgolj to pravilen prevod iz »no direct charges«.

K 3. odstavku 198. člena

3. odstavek 198. člena naj se glasi:

»(3) Agencija s splošnim aktom iz prvega odstavka tega člena podrobneje uredi način izvajanja tega člena.«

Obrazložitev:

Predlagamo brisanje zadnjega stavka tega odstavka (to je »Z namenom zagotavljanja učinkovitega varstva končnih uporabnikov lahko agencija s splošnim aktom predpiše tudi zagotavljanje informacij o ravni porabe v zvezi s premijskimi storitvami in drugimi storitvami, za katere veljajo posebni pogoji oblikovanja cen.«), saj zanj ni podlage v EECC, sploh ne v 102/5,6, ki sta s tem členom vneseni v nacionalni pravni red. Direktive so za države članice naslovnice zavezujoče glede rezultatov, ki jih je treba doseči, vendar jim puščajo izbiro oblike in načinov za to. EECC uvaja zaveze za ponudnike oz. izvajalec elektronskih komunikacijskih storitev, medtem ko nosilci premijskih storitev (in drugih storitev, za katere niti ni jasno katere to so), NISO izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev. Nosilci so ponudniki vsebin, ki so na premijskih številkah na voljo. Izvajalec elektronskih komunikacijskih storitev s temi vsebinami oziroma storitvami nima nobene povezave, operater svojim naročnikom nudi zgolj govorno storitev, torej klasično elektronsko komunikacijsko storitev. Izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev torej tu zgolj nudijo pot. Prav zato je določba, katere črtanje predlagamo, povsem izven okvirov cilja (»ponudniki morajo zagotoviti«), ki ga direktiva zahteva. Črtana določba sodi tudi izven okvira, ki ga predvideva 101. člen EECC (stopnja harmonizacije).

K 4. odstavku 199. člena

Predlagamo, da se 4. odstavek 199. člena v celoti briše.

Obrazložitev:

Predlagamo brisanje: »(4) Agencija lahko s splošnim aktom predpiše način določanja nadomestil, ki jih izvajalci iz prvega odstavka tega člena povrnejo svojim končnim uporabnikom ob nedelovanju ali slabši kakovosti delovanja javnih komunikacijskih storitev«.

EECC ne daje podlage, da se v nacionalni pravni red vključi možnost sprejema priporočila. EECC v 3. odstavku 1. točke 104. člena izrecno navaja, da morajo biti ukrepi za zagotavljanje kakovosti storitev skladni z Uredbo 2015/2120. V tretjem odstavku predloga 199. člena ZEKom-2 je že predviden splošen akt, kot ga predvideva prvi odstavek 2. točke 104. člen EECC. Vključitev možnosti sprejema splošnega akta po 4. odstavku 199. členu ZEKom-2 pomeni prekoračitev cilja, ki ga zasleduje EECC. Direktive so za države članice naslovnice zavezujoče glede rezultatov, ki jih je treba doseči, vendar jim puščajo izbiro oblike in načinov za to. Rezultat je v dotičnem primeru dosežen že s sprejemom splošnega akta po 3. odstavku 199. člena predloga ter z upoštevanjem že uveljavljene Uredbe 2015/2120. Člen 104. EECC, ki je v nacionalni red prenesen s 199. členom predloga ZEKom-2, tudi nikjer ne predvideva kakršnihkoli nadomestil, tako da predlog četrtega odstavka tudi iz tega vidika pomeni prekoračitev cilja, ki se zasleduje s 104. členom EECC, prav tako pa prekoračitev stopnje harmonizacije, ki jo v 101. členu

EECC določa za člene od 102. do 115. EECC. Torej, da »Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali vanj ne uvedejo določb o zaščiti končnih uporabnikov, ki bi se razlikovale od členov 102 do 115 te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotovitev drugačne ravni zaščite.«.

K četrtemu odstavku 200. člena

Iz obrazložitve predloga zakonskega besedila ni razvidno zakaj niso bile upoštevane vse pripombe operaterjev k 4. odstavku 200. člena ZEKom-2. Predlog zakonskega besedila operaterjem nalaga nove in nepredvidljive stroške, za zagotavljanje komunikacijske opreme, pri čemer termin »vsa potrebna komunikacijska oprema« ni definiran in zato zagotovo vodi v različne interpretacije tako na strani operaterjev kot na strani državnih organov, ki se odzivajo na klice v sili. Poudarjamo, gre za izvajanje nalog, ki so v pristojnosti države (reševanje, odziv na klice v sili), država pa bi morala iz državnega proračuna zagotoviti financiranje komunikacijske opreme, ki jo državni organi potrebujejo za izpolnjevanje svojih delovnih nalog. Menimo, da je nedopustno, da se problem pomanjkanja financiranja rešuje na način, da se stroški prevalijo na operaterje, financiranje komunikacijske opreme za državo pa je tudi rešitev, ki ni skladna z ureditvijo v EECC.

Četrty odstavek 200. člena naj se glasi:

“(4) Izvajalec javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke mora brezplačno zagotoviti prenos komunikacije v sili centru za sprejem komunikacije v sili. Zaradi zagotavljanja neprekinjenega delovanja prenosa komunikacije v sili izvajalec zagotovi do centrov tudi nadomestne poti, ki jih sam določi. Izvajalec nosi breme dokazovanja obsega tehnične nezmožnosti. Za prenos in zaključevanje komunikacije v sili operaterji lahko dogovorijo skupne prenosne poti, vključno z nadomestnimi potmi.”

K prvemu odstavku 201. člena

Zagotavljanje oziroma izvajanje obveščanja in alarmiranja je gotovo naloga, ki se izvaja v najširšem javnem interesu. Pri vzpostavitvi sistema, kot je bil vpeljan v 134. člen ZEKom-1 z zadnjo novelo ZEKom-1C, smo operaterji seznanili z vsemi pomembnimi ter visoko kompleksnimi tehničnimi in komercialnimi vidiki implementacije tako ministrstvo za javno upravo, kot tudi URSZR. Žal predlagatelj zakona pripomb ni upošteval, zaradi česar ponovno izpostavljamo pomemben vidik vpeljave tega sistema.

Kot izhaja iz predloga prvega odstavka, je predlagatelj zakona pripoznal potrebo, da se vsakokratno alarmiranje izvede proti plačilu, kar operaterji pozdravljamo ter izražamo upanje, da bo ureditev ostala nespremenjena tudi v končni verziji zakona - operater bo URSZRju proti plačilu zagotovil izvedbo obveščanja in alarmiranja. Vendar pa

izpostavljam, da bo to pokrilo le del investicije, ki bo potrebna za implementacijo sistema. Večji strošek bomo operaterji imeli z zagotovitvijo platforme, za katero pa kot izhaja iz gradiva predlagatelja zakona, bo vprašanje sofinanciranja uvedbe sistema obravnavano v okviru medresorskega usklajevanja.

Operaterji apeliramo, da se zagotovi proračunsko financiranje uvedbe tega sistema, s čimer se bo lahko zagotovila vzpostavitev modernega, dolgoročno primerne in vzdržnega sistema alarmiranja. S tem se bodo lahko pomembno razbremenili operaterji (ki dejansko vzpostavljenega sistema ne bodo uporabljali za druge namene kot za alarmiranje), zagotovil pa bi se centralen sistem obveščanja, ki bi kot tak prinašal največje koristi celotni družbi ob naravnih in drugih nesrečah.

Prvi odstavek 201. člena, naj se dopolni z novim zadnjim stavkom:

»Stroške vzpostavitve in zagotavljanja sistema obveščanja in alarmiranja, ki ga zagotovi izvajalec javno dostopnih mobilnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke, se financira iz državnega proračuna.«

K drugemu odstavku 201. člena

Ugotavljamo, da je predlagatelj zakona žal le deloma upošteval obsežne pripombe, ki smo jih podali operaterji v prizadevanju, da se zagotovi za Slovenijo ustrezen model sistema javnega obveščanja in alarmiranja (plačljivost izvedbe obveščanja po prvem odstavku 201. člena ter posredovanje dodatnih podatkov, če je to tehnično mogoče po drugem odstavku 201. člena).

Operater bo tako dolžan posredovati podatke po drugem odstavku, če bo lahko le-te tehnično zagotovil, kar pa bo odvisno od tega kakšen sistem bo vzpostavil operater po prvem odstavku 201. člena – če financiranje vzpostavitve platforme ne bo enotno in financirano s strani države, je vprašljivo kakšen sistem obveščanja in alarmiranja bo sploh vzpostavil operater, zaradi česar verjetno obveznosti po 2. odst. ne bo mogel izpolniti na način, kot je tam opredeljen. Če pa bo lahko podatke posredoval, potem pa po vzoru prvega odstavka predlagamo, da se predvidi plačljivost posredovanja teg podatkov, saj gre v primeru izvajanja obveznosti po 201. členu za izvajanje nalog, ki so v izvorni pristojnosti države, za naloge v javnem interesu, katerih izvajanje je preneseno na operaterje. Besedilo naj se dopolni tako, da se glasi:

201. člen (javno obveščanje in alarmiranje)

(2) Izvajalec iz prejšnjega odstavka mora zaradi preprečevanja negativnih posledic za zdravje oziroma premoženje posameznikov organu, pristojnem za zaščito in reševanje, na njegovo zahtevo proti plačilu posredovati informacijo o številu uporabnikov mobilnih telefonov, ki se nahajajo na območju iz prejšnjega odstavka, če je to tehnično mogoče. Izvajalec nosi breme dokazovanja tehnične nezmožnosti.

XII. OBDELAVA OSEBNIH PODATKOV IN VARSTVO ZASEBNOSTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ

K devetemu odstavku 214. člena

Glede pravil o dopustnem snemanju pogovorov smo predlagali določene primere, kjer bi bilo snemanje dopustno brez odzivnika. Izjema določena v devetem odstavku naj se razširi tudi na druge izvajalce storitev, kjer je hitrost odziva lahko kritična za izvajanje storitve, za izvajanje storitve pa se uporabljajo številke, ki so praviloma namenjene le zaprtemu krogu naročnikov teh storitev.

Predlagamo, da se kot izjema dodata najmanj:

»(9) Ne glede na določbo sedmega odstavka tega člena obvestilo o snemanju ni potrebno v primeru klicev na operativno telefonsko številko, ki ni namenjena javnosti in s katero upravlja izvajalec:

1. socialno varstvenih oziroma zdravstvenih storitev, v skladu z zakonom o socialno varstvenih oziroma zdravstvenih storitvah, kjer uporabniki teh storitev na operativno številko javljajo nujna stanja oziroma zahteve za pomoč;
2. storitev varnostno-nadzornega centra v skladu z zakonom, ki ureja storitve zasebnega varovanja, za klice na dežurno številko varnostno nadzornega centra namenjeno naročnikom storitev le tega.«.

K 215. členu

Poleg neusklajenosti z GDPR je določba tudi sicer neustrezna in zastarela. V prvi vrsti **predlagamo njeno brisanje v celoti**, saj GDPR velja tudi za operaterje, vsebuje ustrezne varovalke za obdelavo osebnih podatkov strank ter enotno ureja to področje za vse operaterje v EU. Obdelava podatkov o strankah običajno ne predstavlja posegov v njihovo komunikacijsko zasebnost in tako ni potrebe oziroma podlage za urejanje le tega v področnem zakonu. Komunikacijska zasebnost strank, ki je upravičeno predmet urejanja v ZEKom-2 pa je urejena v drugih določbah.

Podredno pa smo pripravili posodobljen predlog besedila, ki odpravlja določbe in ureditev, ki ni imela smisla že v ZEKom-1 (npr. določba da se lahko dodatni podatki o naročniku zbirajo, če le ta to želi in to plača) in je usklajen z GDPR.

»215. člen (podatki o naročnikih)

(1) Izvajalci storitev lahko o svojih naročnikih in uporabnikih zbirajo naslednje podatke:

1. osebno ime naročnika oziroma uporabnika ali firmo in njeno organizacijsko obliko,

2. *naslov naročnika oziroma uporabnika, vključno s številko dela stavbe, stanovanja oziroma nadstropja,*
3. *naročniško številko in druge elemente oštevilčenja, ki se uporabljajo za vzpostavitev zveze do naročnika oziroma uporabnika,*
4. *e-naslov naročnika oziroma uporabnika, če ga le ta ima*
5. *davčno številko za fizično osebo ter davčno in matično številko za pravno osebo,*
6. *ostale podatke potrebne za sklenitev pogodbe oziroma zagotavljanje in izvajanje storitev,*
7. *na podlagi soglasja naročnika in/ali uporabnika ali druge pravne podlage tudi druge podatke.*

(2) Zbrane podatke iz prejšnjega odstavka lahko izvajalci storitev obdelujejo za:

1. *sklepanje, izvajanje, spremljanje in prekinitev naročniške pogodbe oziroma izvajanja storitev,*
2. *zaračunavanje storitev,*
3. *pripravo in izdajanje imenikov ter posredovanje podatkov izdajateljem imenikov v skladu s tem zakonom,*
4. *za druge zakonite namene na podlagi ustrezne pravne podlage.*

(3) Podatke o naročnikih in uporabnikih iz prvega odstavka tega člena lahko izvajalci storitev iz prvega odstavka po prenehanju naročniškega razmerja hranijo v skladu ob upoštevanju omejitev in zahtev tega zakona, predpisov o varstvu osebnih podatkov in drugo zakonodajo«.

K 218. členu

Predlagamo popravek, ki bo določbe ZEKom-2 uskladił z določbami e-privacy direktive, t.j. da se podatki lahko hranijo tudi do poteka obdobja med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija.

V drugem odstavku 218. člena se za besedo »roka« doda besedna zveza »oziroma do poteka obdobja med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija.«.

Spremenjen drugi odstavek se tako glasi:

»Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko operater do popolnega plačila storitve, vendar najdlje do preteka zastaralnega roka oziroma do poteka obdobja med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija, hrani in obdeluje podatke o prometu, ki jih potrebuje za obračun in za plačila v zvezi z medomrežnim povezovanjem«.

K 223. členu

Pri obravnavi **zlonamernih oziroma nadležnih sporočil/SMS** sporočil predlagamo jasno določbo, da to velja tudi za SMS sporočila ter določitev definicije nadležnega oziroma zlonamernega sporočila.

V 223. členu naj se doda 6. odstavek 218. člena, ki naj se glasi:

»(6) Klici oz. SMS sporočila, ki se zaključijo v omrežni priključni točki naročnika se štejejo za zlonamerne ali nadležne, če iz podatkov o sledenju izhaja, da je bilo pet ali več takšnih dogodkov, ki izvirajo iz istega priključka.«

K 226. členu

Predlagamo, da se uporabi za gospodarstvo ugodnejša možnost, ki jo dopušča e-privacy direktiva – uporabo tako imenovanega »opt-out« principa, kjer je uporaba dovoljena v kolikor je naročnik ali uporabnik ni prepovedal. Glede na to, da imajo naročniki možnost izraziti tako prepoved ob vsakem stiku ali pa tudi v naprej (npr. z ustrezno prepovedjo v imeniku), menimo, da sprememba ni prevelik poseg v pravice posameznikov.

3. odstavek 226. člena ZEKom-2 se dopolni tako, da se besedna zveza »s soglasjem naročnika ali uporabnika. Zavrnitev soglasja« spremeni tako, da se glasi:« v kolikor je naročnik ali uporabnik ni prepovedal. Podaja prepovedi«.

Spremenjeni tretji odstavek 226. člena naj se tako glasi:

»(3) Uporaba drugačnih sredstev za neposredno trženje z uporabo elektronskih komunikacij, kakor so določena v prejšnjih dveh odstavkih, je dovoljena le v kolikor je naročnik ali uporabnik ni prepovedal. Podaja prepovedi mora biti za zadevnega naročnika ali uporabnika brezplačna. Pri uporabi govornih telefonskih klicev je treba upoštevati tudi določbe tretjega, četrtega in petega odstavka 217. člena tega zakona.«

K 228. členu

Pri določbah o **zakonitem prestrezanju podatkov** predlagamo popravke besedila, ki izboljšajo jasnost določb, še posebej pri njihovi uporabi v praksi. Menimo, da gre za področje, kjer je jasnost določb in njihova usklajenost s stanjem tehnike še posebej pomembna za zagotovitev ustrezne pravne varnosti vseh deležnikov.

Prvi odstavek 228. člena se dopolni tako, da se besedna zveza »na določeni točki javnega komunikacijskega omrežja« nadomesti z besedno zvezo »za določeno omrežno priključno točko«, besedna zveza »v katerem je navedba točke javnega komunikacijskega omrežja« pa se nadomesti z besedo zvezo »iz katerega je določljiva omrežna priključna točka«.

Spremenjeni prvi odstavek 228. člena naj se tako glasi:

»(1) Operater mora omogočiti zakonito prestrezanje komunikacij za določeno omrežno priključno točko takoj, ko prejme prepis tistega dela izreka odredbe pristojnega organa, iz katerega je določljiva omrežna priključna točka, na kateri naj se izvaja zakonito prestrezanje komunikacij, odrejeno trajanje tega ukrepa ter drugi podatki, povezani z načinom in obsegom tega ukrepa.«

XIII. AGENCIJA

K 233. členu

V odgovoru na poziv strokovni, zainteresirani in drugim javnostim za predložitev predlogov v okviru priprave novega področnega zakona o elektronskih komunikacijah, ki je bil objavljen januarja 2019, smo v okviru SOEK, predlagali uzakonitev kolegijskega organa vodenja Agencije ter senatnega odločanja v posamičnih upravnih zadevah.

Navedeni predlog je skladen s členom 7 Enotnega evropskega zakonika o elektronskih komunikacijah (v nadaljevanju Kodeks), ki določa, da funkcijo vodje nacionalnega regulativnega organa opravljajo vodje ali kadar je to ustrezno, člani kolegijskega organa vodenja.

Iz 6. in 8. člena Kodeksa nedvoumno izhaja jasen cilj krepitve položaja nacionalnih regulatornih organov, predvsem njihove funkcionalne in politične neodvisnosti. Države članice morajo zagotoviti, da so njihovi nacionalni regulatorni organi tako funkcionalno kot politično neodvisni.

Ministrstvo za javno upravo je v objavljenih opredelitvah do prispevkov iz javnega poziva za predložitev predlogov in pripomb za pripravo osnutka ZEKom-2 zapisalo, da je seznanjeno s predlogi, ki se nagibajo k vzpostavitvi večosebnega vodenja agencije in da preučuje možnosti, ki bi bile skladne s sistemsko zakonodajo, ki ureja javne agencije. V nadaljevanju je MJU navedlo, da bo vzporedno s potekom javne obravnave dokončno preučilo možnosti za večosebno vodenje, pri čemer bo zainteresirani javnosti omogočilo dajanje pripomb na morebitni nov predlog določb o vodenju agencije.

Predlagamo, da naj zaradi zagotavljanja čim večje neodvisni nacionalnega regulatornega organa (sedaj AKOSa), ne glede na njegovo organizacijsko umestitev, vodstvo in organe odločanja imenuje Državni zbor na predlog Vlade RS. Minister, pristojen za elektronske komunikacije naj predlaga Vladi kandidate, ki jih izbere Svet nacionalnega regulatornega organa na podlagi javnega natečaja.

Doda naj se določilo o razveljavitvi akta o izbiri kandidatov, če se s pravnomočno sodno odločbo ugotovi nezakonitost postopka javnega natečaja ali izbirnega postopka ali kršitev postopkovnih pravil.

Odločitve v posamičnih upravnih zadevah naj sprejema senat (vsaj tričlanski), tako kot je po sedaj veljavni ureditvi že določeno za odločanje v upravnih zadevah Agencije za varstvo konkurence.

V času javne obravnave predloga področnega zakona o elektronskih komunikacijah smo se seznanili s predlogom za sprejem novega Zakona o javni agenciji RS za trg in potrošnike in javni agenciji RS za finančne trge, v kateri bi se združilo 8 agencij, med njimi tudi Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS.

Nacionalni regulatorni organ za področje elektronskih komunikacij je nedvoumno organ, ki izvršuje javna pooblastila in naloge, s katerimi bistveno vpliva na delovanje pomembne gospodarske panoge- zagotavljanje javnih komunikacijskih omrežij in storitev, zato je z ustrezno sistemsko zakonodajo nujno potrebno zagotoviti njegovo neodvisnost. Predlagamo, da se neodvisnost delovanja nacionalnega regulatornega organa zagotovi tako, da o imenovanju njegovih organov vodenja in nadzora odloča Državni zbor, s pogoji za njihovo imenovanje pa mora biti zagotovljena čim večja neodvisnost od izvršilne veje oblasti.

K 252. členu

Kot operaterji opozarjamo že dlje časa, bi bilo primerno, da se za področja, katerih izvajanje je v javnem interesu, saj gre za izvajanje nalog iz izvirne pristojnosti države, zagotovi ustrezno proračunsko financiranje - na področju gradnje omrežij in pripadajoče infrastrukture (18., 19., 20. in 21. člen zakona), varnosti omrežij in storitev ter delovanju v izjemnih stanjih (VIII. poglavje zakona), zagotavljanju konkurence (IX. poglavje zakona), univerzalne storitve (X. poglavje zakona) in pravic uporabnikov (XI. poglavje zakona).

Navedeno bo imelo zgolj minimalen vpliv na državni proračun.

V preostalem, se Agencija financira iz prihodkov, ki jih ustvari s plačili operaterjev.

252. člen naj se upošteva predlagani popravek glasi:

»(1) Agencija se financira izključno s prihodki od plačil, ki so določena s tem zakonom in z drugimi zakoni s področij njenega delovanja ter iz državnega proračuna za področja, kjer operaterji opravljajo naloge iz izvirne pristojnosti države ali izpolnjujejo strategije ter akcijske plane, h katerim se je zavezala Republika Slovenija.

(2) Iz državnega proračuna se financira delovanje Agencije na področju gradnje omrežij in pripadajoče infrastrukture (17., 18. in 19. člen zakona), varnosti omrežij in storitev ter delovanju v izjemnih stanjih (VIII. Poglavje zakona), zagotavljanju

konkurence (IX. Poglavje zakona), univerzalne storitve (X. poglavje zakona) in pravic uporabnikov (XI. Poglavje zakona).
(2 3) Presežek prihodkov«

XVIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

K 314. členu

Predlagatelj zakona je v prehodni določbi predvidel 1 letni rok za izpolnitev obveznosti (do 21.6.2022), naložene z 201. členom zakona. Glede na kompleksnost izbire ustreznega sistema, pogajanja s ponudniki ter časom, potrebnim, da se sistem implementira pri vsakem posamičnem operaterju, kar zahteva veliko prilagoditev v internih operaterjevih sistemih (obstoječih ter sistemih, ki jih bo treba še razviti), je eno leto minimalno zadosten rok, ki mora biti zagotovljen.

Ker je postopek zakona vendarle dolgotrajen, predlagamo, da se prilagodi tako, da se namesto datuma, do katerega naj operaterji zagotovimo implementacijo, preoblikuje v »eno leto«, **besedilo pa naj se glasi:**

»Izvajalci javno dostopnih mobilnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke zagotovijo obveščanje in alarmiranje končnih uporabnikov prek javnega mobilnega omrežja v skladu z 201. členom tega zakona najkasneje v enem letu po uveljavitvi zakona.«

K 315. členu

Trenutni predlogi končnih določb se glasijo:

315. člen

»Operaterji morajo svoje splošne pogoje prilagoditi določbam tega zakona v štirih mesecih po njegovi uveljavitvi.«

316. člen

»Rok za izdajo podzakonskih aktov, ki so po tem zakonu obvezni, je največ šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.«

317. člen

»1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi, izdani na podlagi Zakona o elektronskih komunikacijah: ...

2) Podzakonski predpisi iz prejšnjega odstavka se uporabljajo do izdaje podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona.«

319. člen

»Ta zakon začne veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije«

Predlog ZEKom-2 je povsem napačno zastavil koncept sprejetja podzakonskih aktov, ki naj bi bili izdani na njegovi podlagi, v povezavi s prilagoditvijo splošnih pogojev, ki jih morajo izvesti operaterji. Takšno postopanje je predvsem v škodo naročnikov elektronskih komunikacijskih storitev, saj so ravno oni tisti, ki bodo po sprejetju zakona v daljšem časovnem obdobju bombardirani z vedno novimi spremembami splošnih pogojev. Glede na to, da naj bi bili splošni pogoji prilagojeni določbam ZEKom-2 v 4 mesecih po njegovi uveljavitvi, podzakonski akti pa sprejeti najkasneje v 6 mesecih, vmes pa bodo do sprejetja novih ostali v veljavi trenutno veljavni podzakonski akti, je evidentno, da bodo morali biti splošni pogoji operaterjev, do zadnjega sprejetega podzakonskega akta, večkrat spremenjeni. Naročniki pa posledično večkrat o teh spremembah obveščeni. Bati se je, da bodo naročniki težko sledili vsem spremembam, predvsem pa je pred nami resna skrb, da bodo naročniki resnično zmedeni in naveličani konstantnih opozarjanj, zato jim tudi ne bodo več sledili.

Pretekle izkušnje učijo, da podzakonski akti niso sprejeti hkrati (to niti ni realno), prav tako se z njihovim sprejetjem zamuja, tako da se določeni rok 6 mesecev v praksi lahko tudi podaljša. Preden ni znan zadnje sprejet podzakonski akt, je tudi nemogoče napovedati, ali se morajo splošni pogoji operaterjev še v čem spremeniti ali ne, saj šele vsebina splošnega akta razkrije njegove zahteve in šele takrat bodo operaterji vsak zase sploh lahko ocenili, ali, upoštevajoč njihov koncept, to terja spremembo njihovih pogojev ali ne. Operaterji so zavezani prilagoditi svoje splošne pogoje v 4 mesecih od uveljavitve, zato bodo takrat morali najprej implementirati določbe zakona v obsegu, kot te to dopuščajo. V marsičem ostajajo določbe nedorečene, nejasne ali pa celo napotujejo na podzakonske akte. V tem delu se bodo operaterji sklicevali oziroma opirali na trenutno veljavne podzakonske akte, saj zakon pravi, da ti veljajo do sprejetja novih. Vendar pa že sedaj vemo, da bodo novi podzakonski akti v marsičem drugačni. Za primer vzemimo podzakonski akt glede določanja nadomestil v primeru nedelovanja ali slabšega delovanja elektronskih komunikacijskih storitev. Predlog ZEKom-2 ga je predvidel, a mora biti sprejet šele v 6 mesecih po uveljavitvi zakona. Ta podzakonski akt bo urejal materijo, ki jo imajo operaterji že sedaj urejeno v svojih splošnih pogojih in bo takšna, kot je, ostala tudi po prilagoditvi splošnih pogojev ZEKom-2, saj do sprejetja novega podzakonskega akta velja zakon oz. obstoječi podzakonski akt. Ob spremembi pogojev glede na zakon bodo naročniki prvič obveščeni o njihovi spremembi skladno s Splošnim aktom o obliki in načinu objave obvestila o spremembi pogojev iz naročniške pogodbe (SMS sporočilo oz. e-mail, objava na internetu in v poslovalnicah itd.). Šele naknadno, to je ko bo sprejet in znan novi podzakonski akt, kar najverjetneje ne bo pred potekom 6 mesecev od uveljavitve, bodo lahko splošni pogoji ponovno spremenjeni. Najverjetneje bo imel ta splošni akt (kot ima to vsak) ustrezen *vacatio legis* in v tem obdobju bodo operaterji vsak pri sebi prilagodili ponudbo, koncept, logistične postopke, interna in eksterna pravila poslovanja ter na koncu temu ustrezno prilagodili oziroma spremenili pogoje ter (ponovno) o spremembi obveščali naročnike. Torej to bo že drugo obveščanje v roku pol leta. In to je

zgolj en podzakonski akt, pri čemer jih je po predlogu ZEKom-2 predvidenih cca 40. To pomeni, da bo potrebno za vsakega izmed novo sprejetih podzakonskih aktov izpeljati zgornji postopek in obveščati naročnike znova in znova. Z malo sreče bodo določeni akti lahko skupaj uveljavljeni in implementirani v splošne pogoje, da se vsaj izognemo, če karikiramo, 40x obveščanju naročnikov. Težko si je predstavljati, da je takšna ureditev v korist potrošnika ali pa katerega koli naročnika. Če se želimo večkratnemu obveščanju izogniti, potem apeliramo na predlagatelja, da že v zakonu predvidi takšen postopek uveljavitve, da bo omogočal eno ali maksimalno dva obveščanja naročnikov in tega ne prepušča srečnim naključjem. Tako kot bi to storil premišljen in odgovoren zakonodajalec, ki skrbi za pravno zanesljivost, preglednost in jasno tako za naročnike kot operaterje.

Vsemu temu se je mogoče izogniti na način, da se počaka na sprejetje vseh podzakonskih aktov in potem, ko bo v celoti znano regulatorno okolje, operaterji temu skladno sprejmejo poslovne odločitve, koncepte in ponudbo, ki jo lahko in so jo sposobni nuditi na trgu ter temu prilagodijo splošne pogoje ter obvestijo naročnike.

Na koncu je potrebno pojasniti, da je *vacatio legis* absolutno prekratek za tako korenite spremembe zakonodaje, kot jih prinaša ZEKom-2. *Vacatio legis* v dolžini 30 dni je, lahko bi rekli, klasičen rok, ki ga je tudi sicer v večini zaslediti pri sprejemu zakonodaje. A na tem mestu je potrebno poudariti, da imamo pred sabo zakon, ki ga nikakor ne moremo šteti za klasičnega pač pa bolj za revolucionarnega v marsikaterem pogledu. Zato je povsem logično, da se določi daljši rok, kot pa zgolj 30 dni. Poudariti je potrebno, da predlog ZEKom-2 prinaša spremembe, ki lahko rezultirajo v bistvenih spremembah v ponudbi operaterjev in za to je potreben razumen čas, da se sprejmejo premišljene in racionalne odločitve ter na razumljiv in jasen način prenesejo do naročnika.

315. člen naj se glasi:

»Operaterji morajo svoje splošne pogoje prilagoditi določbam tega zakona v šestih mesecih po sprejemu vseh podzakonskih aktov, predvidenih po tem zakonu.«

S spoštovanjem,

Nenad Šutanovac
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije

